

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/188/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2314200969
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2314200969.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Martina Valentová a sudkýň: JUDr. Eva Behranová a Mgr. Lucia Mizerová, v spore žalobcov: 1. E. U., nar. XX.XX.XXXX, adresa A. L. č. XX, 2. R. U., nar. XX.XX.XXXX, adresa A. L. č. XX, 3. R. U., nar. XX.XX.XXXX, adresa T. L. č. XXX, 4. E. U., rod. U., nar. XX.XX.XXXX, adresa H. č. XXX, všetci právne zastúpení: Mgr. Ľudovít Paulovič, advokát, so sídlom Lučenec, Martina Rázusa 19, proti žalovaným: 1. K. O., nar. XX.XX.XXXX, adresa L., W. XX/XX, právne zastúpený: JAVOR - TOKÁR advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Bratislava, Stará Vajnorská cesta 37, IČO: 36 264 750, 2. KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, právne zastúpený: JUDr. Felix Neupauer, advokát, so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000,- Eur, na odvolanie žalobcov 3 a 4 a žalovaného 1, proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 5C/42/2014 - 341 zo dňa 13. júna 2019, t a k t o

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. m e n í tak, že žalovaní 1 a 2 sú povinní zaplatiť žalobcovi 3 sumu 7.500,- Eur a žalobkyni 4 sumu 7.500,- Eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II. Vo zvyšku zamietnutie žaloby výrokom II. v napadnutom rozsahu p o t v r d z u j e .

III. Žalobcom 3 a 4 p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhom) súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovaným 1 a 2 povinnosť zaplatiť žalobcovi 3 sumu 4.000,- Eur, žalobkyni 4 sumu 4.000,- Eur, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu splnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Výrokom II. súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu žalobcov 3 a 4 zamietol; výrokom III. priznal žalobcom 1 až 4 náhradu trov konania voči žalovaným 1 a 2 v rozsahu 100 % z priznaného plnenia a výrokom IV. uložil žalovaným 1 a 2 povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet Okresného súdu Galanta súdny poplatok zo žaloby vo výške 966,- Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 16 Občianskeho zákonníka, § 1, § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla“), ako i s poukazom na § 262, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej

len „CSP“) a § 18e, § 2 ods. 2 veta prvá, § 2 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

3. Vecne súd prvej inštancie argumentoval tým, že: „Žalobcovia 1 až 4 sa žalobou doručenu súdu dňa 22.01.2014 domáhali, aby súd zaviazal žalovaných 1 a 2 k zaplateniu nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov vo výške 30.000,- Eur, a to z dôvodu, že následkom trestného činu žalovaného 1, za ktorý bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Galanta pod sp. zn. 3T 82/2013 zo dňa 07.08.2013, bola bezprostredná a náhla smrť C. U., ktorý bol synom žalobcov 1 a 2 a súrodencom žalobcov 3 a 4. Konaním žalovaného 1, spôsobením náhleho úmrtia najbližšieho rodinného príslušníka žalobcov, bolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov, do ich súkromného a rodinného života. Neodstrániteľnosť a trvalosť následku spočívajúceho v úmrtí blízkej osoby opodstatňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, bolo v čase vzniku nemajetkovej ujmy žalobcov povinne zmluvne poistené u žalovaného 2, preto povinnosť nahradiť spôsobenú škodu má nielen žalovaný 1, ale aj žalovaný 2 ako poisťovateľ. Tunajší súd rozsudkom č. k. 5C/42/2014 - 160 zo dňa 05.11.2015 žalobe čiastočne vyhovel a zaviazal žalovaných 1 a 2 zaplatiť žalobkyni 1 sumu 11.000,- Eur, žalobcovi 2 sumu 11.000,- Eur, žalobcovi 3 sumu 9.000,- Eur a žalobkyni 4 sumu 9.000,- Eur, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšnej časti súd návrh zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaní 1 a 2 sú povinní zaplatiť žalobcovi 1, žalobcovi 2, žalobcovi 3, žalobcovi 4 náhradu trov konania ako trovy právneho zastúpenia každému vo výške 681,18 Eur na účet právneho zástupcu žalobcov vedený v L. L., a.s. č. účtu: XXXXXXXXXXX/XXXX, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. O súdnom poplatku rozhodol tak, že žalovaní 1 a 2 sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť Okresnému súdu Galanta súdny poplatok v sume 1.200,- Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Krajský súd v Trnave na základe odvolania žalovaného 2 rozsudkom č. k. 23Co/112/2016 - 230 zo dňa 20.03.2017 rozsudok prvoinštančného súdu zrušil v časti priznania náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi 3 a žalobkyni 4 a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania žalobcom 1 až 4 a výroku o platení súdneho poplatku a v týchto častiach vrátil na nové konanie a rozhodnutie. V ostatnej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení rozsudku odvolací súd považoval za správne, že je žalovaný 2 pasívne legitimovaný, ak žalobcom 1 a 2 sa rozhodlo o ich opodstatnenom nároku na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka a v primeranej výške nemajetkovej ujmy, preto v tejto časti rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil. V zrušujúcej časti mal odvolací (súd - pozn. odvolacieho súdu) za to, že okolnosti pre posúdenie priznania primeranosti výšky nemajetkovej ujmy u žalobcov 3 a 4 boli nedostatočne zistené súdom prvej inštancie, nedostatočným výsluchom žalobcov a tým aj nedostatočným zistením skutkového stavu a nedostatočným odôvodnením, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto musel byť rozsudok v tejto časti, ako aj v súvisiacej časti náhrady trov a povinnosti zaplatiť súdny poplatok, zrušený. Uviedol, že úlohou súdu prvej inštancie bude vypočítať žalobcov 3 a 4 na vzájomné vzťahy k ich nebohému bratovi vypočítaním nielen žalobcov 3 a 4, ale aj žalobcov 1 a 2 a iných svedkov na zistenie intenzity vzťahu žalobcov so zomrelým, veku zomrelého a pozostalých, otázku prípadnej hmotnej závislosti pozostalých na usmrtenej osobe, prípadné poskytnutie inej satisfakcie; konkrétne akým spôsobom, ako často, za akých okolností sa stretávali hlavne so sestrou žalobkyňou 4, keďže táto má už svoju rodinu a domácnosť, tzn. nežili spolu v domácnosti, či im poskytoval nejakú pomoc, či už fyzickú alebo hmotnú, aký vzťah mal k švagrovi a deťom žalobkyne, treba prihliadať na vek nebohému a jeho sestry - žalobkyne 4. U žalobcu 3, ktorý žil v spoločnej domácnosti, treba predovšetkým prihliadať na vek nebohému a vek žalobcu, zistiť aká bola intenzita ich vzťahu, v čom si boli nápomocní, ako v domácnosti rodičov žalobcov 1 a 2 žili, či spoločne rodičom a v čom pomáhali, či bol žalobca 3 od nebohému v niečom závislý. Súd v ďalšom konaní a novom rozhodnutí o priznaní nemajetkovej ujmy vyhodnotí a prihliadne na okolnosti, ktoré treba skúmať na strane zodpovednej osoby - postoj žalovaného 1 (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, jeho majetkové pomery, mieru zavinenia. Preto musí súd prvej inštancie prihliadnuť na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadostučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu tak aby som (bol - pozn. odvolacieho súdu) zachovaný princíp primeranosti a proporcionality. Pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že súd porovná čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch. Ohľadom kritérií na strane zodpovednej osoby (žalovaného 1), konkrétne jeho majetkových pomerov, odvolací súd uvádza, že toto konkrétne kritérium nie je jediné ako jedno z viacerých, ktoré sa v danej konkrétnej veci v súvislosti so zodpovednou osobou berú do úvahy, pričom schopnosť zodpovednej osoby zaplatiť, t. j. jej

solventnosť neodôvodňuje automaticky prekročenie hranice primeranosti v kontexte s ďalšími kritériami nielen na strane zodpovednej osoby, ale aj poškodenej osoby. Vzťahy s nebohým bratom však musia byť zistené dosť presne a adresne, aby bolo možné posúdiť adekvátnu primeranosť priznania výšky nemajetkovej ujmy u každého zo žalobcov 3 a 4 adresne nielen vzhľadom na zistené citové väzby, ale aj na intenzitu a rozsah ich vzťahov práve v čase pred nehodou. Rozhodovanie o výške peňažnej náhrady v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka musí vychádzať z kritérií uvedených v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka (závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), pritom sa prihliada na nenapraviteľný následok, ktorý vznikol v súkromnom a rodinnom živote žalobcov 3 a 4. Odvolací súd (vzhľadom na rozhodnutie I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015 ČR v bodoch 53 a 54) poukazuje, že súd prvej inštancie musí skúmať na strane poškodeného kritériá pre posúdenie primeranosti: intenzitu vzťahu žalobcov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázku prípadnej hmotnej závislosti pozostalých na usmrtenej osobe, prípadné poskytnutie inej satisfakcie, tiež dôsledne neprihliadol na okolnosti, ktoré treba skúmať na strane zodpovednej osoby - postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, jeho majetkové pomery, mieru zavinenia.“

4. Podľa prvoinštančného súdu: „V prejednávanej veci nebolo sporu o tom, že smrť syna žalobcov 1 a 2 a brata žalobcov 3 a 4 pri dopravnej nehode, zavinenej výlučne žalovaným 1, bola neoprávneným zásahom do práva žalobcov na súkromie a rodinný život, zahrňujúci najmä sociálne a morálne vzťahy s blízkymi príbuznými. C. mal v čase tragickej nehody (07.07.2011) 27 rokov a žil v spoločnej domácnosti u svojich rodičov spolu s bratom (žalobcom 3) a svojou priateľkou, navyše otec zomrelého bol invalid a C. mu veľmi pomáhal. Smrťou syna a brata teda došlo v ich súkromnom a rodinnom živote k následkom, ktoré sú trvalé a neodstrániteľné. Následkom dopravnej nehody bola náhla smrť syna žalobcov 1 a 2 a došlo tak k nenapraviteľnej ujme v rodinnom a súkromnom živote žalobcov 1 a 2 spočívajúcej v strate milovaného syna a spoločného rodinného života s ním, bola narušená celistvosť rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života s trvalými a nenapraviteľnými následkami. V prejednávanej veci už bola rodičom neb. C. právoplatne priznaná nemajetková ujma vo výške 11.000,- Eur každému z nich. Z výsluchu strán sporu, ako aj svedkov mal súd preukázané, že neb. C. mal so svojimi súrodencami (žalobcami 3 a 4) veľmi dobrý vzťah, navzájom si pomáhali. Napriek takmer 9 ročnému vekovému rozdielu mali neb. C. s mladším bratom (žalobcom 3) tiež spoločné voľnočasové aktivity, chodili spolu na ryby, výlety, hrávali spolu tenis a futbal, spoločne pomáhali tiež rodičom pri prácach na dome alebo keď potrebovali osobnú pomoc. Žalobcovi 3 neb. C. pomáhal pri učení a tiež aj finančne, keď potreboval peniaze. Každý deň boli spolu, čakal brata, kým prišiel z roboty. Keď bol C. v zahraničí, 3 - 4 krát do týždňa si volali cez skype. Vekový odstup žalobca 3 medzi ním a bratom nevnímal, keď bol žalobca 3 mladší, C. sa s ním hrával a dával naňho pozor. Smrť brata bola pre žalobcu 3 veľká trauma, nevyrovnal sa s tým, ale nenavštevuje žiadneho psychológa ani terapeuta, len mu brat veľmi chýba. Žalobkyňa 4 s C. spoločne vyrastala, bol medzi nimi vekový rozdiel necelé 4 roky a aj keď sa v roku 2000 vydala a odsťahovala z domácnosti rodičov, vzťah medzi ňou a C. sa nezmenil, naďalej sa často stretávali a vzájomne si pomáhali, keďže bývala neďaleko od rodičov (cca. 4 km). V rokoch 2001 a 2005 sa žalobkyňa 4 narodili deti, pričom mladší syn si vzhľadom na nízky vek už C. nepamätá, ale obe deti ho mali veľmi radi. Stretávali sa najmä cez víkend u rodičov, skoro každú sobotu chodila k rodičom aj s deťmi. C. zasa chodieval k nej aj so svojou priateľkou pred nehodou 2 - 3x do týždňa. S bratom si veľmi dobre rozumeli, bola to pre ňu veľká strata. Keď bol manžel žalobkyne 4 v práci a nemala auto, zaviezol ju k lekárovi brat. C. jej pomáhal aj v záhrade a pomáhal aj jej manželovi pri prerábaní domu. Keď bol C. v zahraničí, boli v kontakte cez skype a sms správy, 2 - 3 krát do týždňa. Žalovaný 1 sa jej žiadnym spôsobom neospravedlnil. Žalobkyňa 4 sa so smrťou Radovana vyrovnávala veľmi zle a stále to znáša zle, všade doma majú fotky C., stále naňho myslí. Peniaze si navzájom nepožičiavali. Ako vypovedala sesternica žalobcov 3 a 4, najmä žalobkyňa 4 znášala smrť C. ťažko, nakoľko je citlivejšia. Žalovaný 1 sa žalobcom 3 a 4 nikdy neospravedlnil, zaslal len matke neb. C. (žalobkyňa 1) list, v ktorom vyjadril ľútosť, avšak to bolo až takmer 2 roky po nehode a taktiež jej poslal šek na 1.000 Eur, čo však žalobkyňa 1 odmietla v tom čase prijať, nakoľko to bolo pre ňu ponížujúce. V súčasnosti sa žalovaný 1 nachádza vo výkone väzby, je evidovaný ako zamestnanec v spoločnosti LORIS TRANS, s.r.o. s priemerným čistým mesačným príjmom cca 50,- Eur.“

5. Ďalej prvoinštančný súd dôvodil, že: „Pokiaľ ide o súdnu prax v prípadoch priznávania nemajetkovej ujmy blízkym osobám v obdobných veciach (t. j. spôsobenie smrti blízkej osoby pri dopravnej nehode), možno poukázať napr. na rozsudok Krajského súdu v Žiline z 09.09.2015 sp. zn. 7Co/578/2014 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/60/2016 z 13.04.2016, kde súd priznal manželovi a

otcovi sumu 45.000,- Eur (smrť manželky, maloletého a plnoletého dieťaťa); rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/149/2017 z 25.09.2018, kde matke obete dopravnej nehody a súčasne starej matke obete dopravnej nehody bola priznaná suma 15.000,- Eur, manželke obete dopravnej nehody a súčasne matke obete dopravnej nehody bola priznaná suma 25.000,- Eur, synom obete dopravnej nehody a bratom obete dopravnej nehody bola priznaná suma 15.000,- Eur každému /spoločná smrť otca (manžela a syna) a plnoletého syna (brata a vnuka)/; rozsudok Krajského súdu Prešov z 26.05.2015, sp. zn. 20Co/183/2014 /smrť syna/brata na základe usmrtienia pri dopravnej nehode 2 x 15.000,- Eur (rodičia) a 1 x 5.000,- Eur (brat)/, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30.10.2012, sp. zn. 4Cdo/139/2011 - smrť chodkyne (dcéry) na základe trestného činu usmrtienia na prechode - 2 x 15.000,- Eur (rodičia) + 2 x 2.000,- Eur (súrodenci), rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica z 20.11.2012, sp. zn. 14Co/339/2011 - smrť syna na základe trestného činu ublíženia na zdraví pri dopravnej nehode - 8.600,- Eur, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27.01.2016 1MCdo/10/2013 - smrť syna pri dopravnej nehode - 2 x 8.300,- Eur (rodičia), rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27.10.2010, sp. zn. 1Cdo/77/2009 - smrť syna/brata na základe trestného činu ublíženia na zdraví z nedbanlivosti pri dopravnej nehode - 3 x 6.638,78,- Eur (rodičia + sestra), rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.09.2011, sp. zn. 2Cdo/164/2011 - smrť syna/brata na základe nedbanlivostného trestného činu pri dopravnej nehode 1 x 4.979,08 Eur + 3.319,39 Eur + 2.489,54 Eur. Krajský súd v Trenčíne, v obdobnej veci sp. zn. 17Co/243/2015 z 22.03.2016 priznal za smrť syna/brata pri dopravnej nehode - 2 x 10.000,- Eur (rodičom) a 1 x 5.000,- Eur (bratovi); rozsudkom sp. zn. 6Co/80/2017 zo dňa 30.05.2017 Krajský súd v Trenčíne priznal plnoletým súrodencom žijúcim v samostatnej domácnosti po 3.000,- Eur (smrť súrodenca pri dopravnej nehode, nedbanlivostný trestný čin vodiča autobusu). Je nepochybné, že pre žalobcov 3 a 4 bola smrť ich brata výrazným negatívnym zážitkom, ktorý u nich viedol k hlbokému a trvalému smútku. Strata brata pre nich predstavovala nenávratnú deštrukciu medziľudských vzťahov a došlo nepochybne k výraznému zásahu do ich osobnostných práv. Vznikol im preto nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Závažnosť vzniknutej ujmy je u žalobcov 3 a 4 podľa názoru súdu rovnaká. Žalobca 3 síce v čase pred nehodou trávil s neb. C. viac času, keďže žili v spoločnej domácnosti a mali spolu viac spoločných aktivít, avšak so žalobkyňou 4 spolu vyrastali a smrť brata jej spôsobila väčšiu traumou ako žalobcovi 3, vzhľadom na jej citlivejšiu povahu ako vyplýva aj z výsluchu sesternice žalobcov 3 a 4. Taktiež má súd pochybnosti o žalobcom 3 tvrdených každodenných voľnočasových aktivitách, keďže neb. C. mal aj priateľku, ktorá s ním žila u jeho rodičov, teda je zrejmé, že určitý čas musel tráviť aj s ňou. Týmto však súd nechce zasah do osobnostnej sféry žalobcu 3 spochybňovať, len je potrebné poukázať na to, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným, sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď obdobnými prípadmi (napr. rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 18/2016 z 22.06.2016). Ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka neustanovuje súdu pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žiadne medze. Výška peňažnej náhrady je teda predmetom voľnej úvahy súdu. Súd preto v prejednávanej veci prihliadol okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu aj k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacími parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Pokiaľ by aj súd pristúpil k porovnaniu jednotlivých súm priznanej nemajetkovej ujmy súrodencom v obdobných prípadoch, je nutné dospieť k záveru, že uplatnená výška nemajetkovej ujmy 30.000,- Eur, ako aj priznaná v prvom rozsudku v tejto veci (9.000,- Eur) je neprimeraná a taktiež sa nejaví byť primeraná ani v porovnaní s výškou právoplatne priznanej nemajetkovej ujmy rodičom neb. C. (žalobcom 1 a 2) 11.000,- Eur každému z nich. V tomto smere je potrebné uviesť, že usmrtienie dieťaťa je tým najzávažnejším zásahom do jeho súkromia rodičov, zmarením možnosti, aby ich dieťa, ktorého výchove a výžive sa venovali, v budúcnosti mohlo ich úsilie a lásku vrátiť, poskytnúť im pomoc a podporu tak, ako je to v bežnom rodinnom živote obvyklé. Navyše žalobkyňa 1 má v súvislosti so smrťou svojho syna trvalé psychické problémy. Na druhej

strane súd, ako už uviedol vyššie, nespochybňuje závažnosť vzniknutej ujmy u žalobcov 3 a 4 v dôsledku tragického úmrtia ich brata, avšak táto nie je a nemôže byť rovnaká ako ujma vzniknutá rodičom pri úmrtí ich dieťaťa. Žalobkyňa 4 týmto stratila blízku osobu, s ktorou od malička vyrastala, ale i kamaráta. Žalobca 3 vzhľadom na 9 ročný vekový rozdiel s ním síce od útleho veku nevyrastal, ale neb. C. mu bol oporou, dával naňho pozor, keď bol malý a v neskoršom veku mali spoločné záujmy. Je síce pravdou, že neb. C. bol pol roka pred nehodou v zahraničí, ani v tejto dobe sa však nepretrhli, resp. nenarušili väzby s jeho rodinou. Bol so žalobcami 3 a 4 v pravidelnom kontakte a po svojom návrate zo zahraničia býval so svojou družkou v rodinnom dome u svojich rodičov, kde býval aj žalobca 3. So žalobkyňou 4 sa pravidelne stretávali a pomáhali si. Možno teda uzavrieť, že žalobca 3 a 4 sú mladí, nie sú a ani neboli na neb. C. odkázaní, možno predpokladať, že postupom času sa so smrťou brata zmieria s ohľadom na svoju rodinu, resp. na možnú budúcu rodinu žalobcu 3, kým žalobcovia 1 a 2 sa so smrťou svojho syna zmieria len veľmi ťažko.“

6. Následne súd prvej inštancie uzavrel, že: „Vyhodnotením všetkých vyššie uvedených skutočností s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy sumu 4.000,- Eur pre žalobcu 3, ako aj pre žalobkyňu 4. Ako to už súd rozviedol vyššie, považoval ujmu žalobcov 3 a 4 za rovnakú, a preto výšku nemajetkovej ujmy u oboch ustálil v rovnakej sume 4.000,- Eur a vo zvyšku súd žalobu zamietol. Súd pri stanovovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol na správanie sa žalovaného 1 po dopravnej nehode (formálne sa listom matke neb. C. so značným časovým odstupom ospravedlnil a poslal jej aj 1.000,- Eur), ako aj na to, aby priznaná výška nemajetkovej ujmy prípadne v budúcnosti na žalovaného 1 nepôsobila likvidačne, aj keď tu je potrebné poukázať na už ustálenú rozhodovaciu prax ohľadom poistného krytia náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých (uvedenú nižšie). Pokiaľ žalovaný 2 trval, ako uviedol na pojednávaní dňa 14.05.2019, na svojich predchádzajúcich vyjadreniach, k tomuto súd uvádza, že pasívna legitímácia žalovaného 2 je daná v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 1/2016 z 31.07.2017, ako i rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo/33/2017, 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 6Cdo 80/2018, 8Cdo 6/2018, 8Cdo 177/2018, tiež rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 474/2016, III. ÚS 646/2015, I. ÚS 206/2015, III. ÚS 666/2016), podľa ktorej, škodou pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

7. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žalobcom 1 až 4 priznal náhradu trov konania voči žalovaným 1 a 2 v rozsahu 100 % z priznaného plnenia s odôvodnením, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V tomto prípade nejde o procesne neúspešných žalobcov, ak im bola priznaná aspoň časť žalobného nároku; nemožno ich ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práv žalobcov bolo zasiahnuté; výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 191/2017 z 13.12.2017). Z uvedených dôvodov je potom potrebné priznať žalobcom podľa § 255 ods. 1 CSP plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

8. Súd I. inštancie rozhodol zároveň o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu tak, že žalovaným 1 a 2 uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok spoločne a nerozdielne vo výške 966,- Eur (výrok IV.). Súdny poplatok bol vyrubený podľa položky 7b písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov, v zmysle ktorej poplatok z návrhu na začatie konania na ochranu osobnosti spojený s náhradou nemajetkovej ujmy je 66,- Eur a 3 % z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy. Keďže žalobcovia 1 až 4 boli v konaní oslobodení od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), povinnosť zaplatiť súdny poplatok prešla v zmysle ust. § 2 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch na žalovaných, ktorí sú povinní zaplatiť súdny poplatok podľa výsledku konania. V danej veci žalobcovia uplatnili nemajetkovú ujmu vo výške 120.000,- Eur (4 x 30.000,- Eur), úspešní boli v sume 30.000,- Eur. Úspech žalobcov tak predstavuje 25 % a neúspech 75 %. Žalovaní 1, 2 sú tak povinní zaplatiť súdny poplatok zo žaloby podľa pomeru ich neúspechu vo veci, t.j. vo výške 25 % súdneho poplatku /4 x 66,- Eur + 3 % zo žalovanej sumy (t.j.

3.600,- Eur), z toho 25 %, teda sumu 966,- Eur, a to spoločne a rozdielne v zmysle § 2 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch na účet Okresného súdu Galanta do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

9. Proti tomuto rozsudku, voči výroku II. o zamietnutí žaloby žalobcov 3 a 4 v prevyšujúcej časti, podali žalobcovia 3 a 4 odvolanie z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým tvrdeniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), ako aj z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Žalobcovia 3 a 4 sumu po 4.000,- Eur pre každého z nich považujú za neprimerane nízku závažnosti im vzniknutej nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na všetky skutočnosti, ktoré boli v konaní zistené a vzhľadom na všetky okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu ich osobnosti, ako aj vzhľadom na trvalosť a absolútnu neodčiniteľnosť tohto zásahu. Vykonaným dokazovaním po vrátení veci odvolacím súdom súd prvej inštancie výsluchmi na pojednávaní konanom dňa 18.2.2019 a 1.4.2019 bol jednoznačne preukázaný veľmi intenzívny zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov 3 a 4 v súvislosti s úmrtím ich neb. brata C. a vznik ich nemajetkovej ujmy. Výsluchom žalobcov 3 a 4 bolo preukázané, že s neb. bratom C. mali veľmi dobrý vzťah, vzájomne si pomáhali a navštevovali sa. Boli v pravidelnom kontakte aj počas doby, keď bol v zahraničí, pričom si vzájomne pomáhali aj finančne. Uvedené skutočnosti potvrdili jednak sami žalobcovia 3 a 4, žalobcovia 1 a 2, ako aj vypočutí svedkovia. Súd prvej inštancie napokon sám skonštatoval, že je nepochybné, že pre žalobcov 3 a 4 bola smrť ich brata výrazným negatívnym zážitkom, ktorý u nich viedol k hlbokému a trvalému smútku. Strata brata pre nich predstavovala nenávratnú deštrukciu medziľudských vzťahov a došlo nepochybne i výraznému zásahu do ich osobnostných práv. Žalobcovia 3 a 4 nespochybňujú skutočnosť, že závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy v súvislosti s tragickým úmrtím ich brata nie je a ani nemôže byť rovnaká ako ujma vzniknutá žalobcom 1 a 2 ako rodičom neb. C.. Uvedené v konečnom dôsledku vyplývalo aj z rozdielnej výšky súm, ktoré boli súdom prvej inštancie priznané žalobcom 1 a 2 ako rodičom neb. C. a súm, ktoré boli súdom prvej inštancie priznané žalobcom 3 a 4 ako jeho súrodencom rozsudkom súdu prvej inštancie č. k. 5C/42/2014 - 160. Žalobcovia 3 a 4 sa rovnako nestotožňujú s tým, že súd prvej inštancie im priznal sumu po 4.000,- eur aj z dôvodu, aby takáto nepôsobila likvidačne na žalovaného 1, keď sám súd prvej inštancie skonštatoval, že náhrada nemajetkovej ujmy je krytá z povinného zmluvného poistenia, a preto by priznanie vyššej sumy v tejto súvislosti nemalo žiadny dopad na žalovaného 1 v prípade vyplatenia žalovaným 2 ako poisťovateľom. Podľa žalobcov 3 a 4 suma náhrady nemajetkovej ujmy by mala presahovať sumu 4.000,- Eur na to, aby v tomto konkrétnom prípade spĺňala požiadavku primeranosti a proporcionality tak, ako na to poukázal odvolací súd vo svojom rozhodnutí zo dňa 20.3.2017. Záverom svojho odvolania žalobcovia 3 a 4 navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. zmenil tak, že žalovaní 1 a 2 sú povinní zaplatiť žalobcovi 3 sumu 5.000,- Eur a žalobkyni 4 sumu 5.000,- Eur v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plniť druhému z nich.

10. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie taktiež žalovaný 1, a to voči vyhovujúcemu výroku I. a výroku III. o náhrade trov konania. V odvolaní namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný 1 nepovažuje za sporné, že smrťou syna žalobcov 1 a 2 a brata žalobcov 3 a 4 pri dopravnej nehode došlo k neoprávnenému zásahu do ich práva na súkromie a rodinný život zahrňujúci najmä sociálne a morálne vzťahy s blízkymi príbuznými. Žalovaný 1 namieta výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za neprimerane vysokú. Súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy nedostatočne zohľadnil to, že zavinenie dopravnej nehody úprimne oľutoval. Žalovaný 1 rodine Vaškovej poslal dopis, v ktorom vyslovil ľútosť nad vznikom dopravnej nehody. Žalovaný 1 rodinu Vaškovú kontaktoval až po dvoch rokoch, nakoľko čakal, kým tá najintenzívnejšia bolesť zo smrti syna a súrodenca odznie, pretože sa obával obzvlášť negatívnej reakcie príbuzných. Nakoniec aj sám sa potreboval s touto udalosťou zmieriť a prijať, že jeho konaním vyhasol život iného človeka. Na znak ľútosťi a ochoty zmieriť následky dopravnej nehody poslal rodine U. šek v hodnote 1.200,- a 1.180,- Eur, avšak takéto gesto pomoci nebolo zo strany pozostalých prijaté. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že aj vo vzťahu k poisťovni, v ktorej mal toho času uzatvorené povinné zmluvné poistenie (žalovaný 2) podnikol príslušné kroky. Do poisťovne nahlásil vznik dopravnej nehody a svojim konaním nebránil likvidácii poistnej udalosti. Žalovaný 1 upriamil pozornosť na to, že povinné zmluvné poistenie je uzatvárané práve pre ten prípad, kedy v dôsledku prevádzky poisteného motorového vozidla dôjde k vzniku škody/nemajetkovej ujmy. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nereflektuje príjem žalovaného 1. Žalovaný 1 poukázal na to, že v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Galanta sp. zn. 3T/82/2013 prispel k objasňovaniu vzniku dopravnej nehody, OČTK popísal vznik dopravnej nehody,

svoju vinu nepopieral. V dôsledku takéhoto konania došlo k relatívne rýchlemu ukončeniu trestného konania, čo malo nepochybne pozitívny vplyv na psychiku pozostalých. Žalovaný 1 bol v predmetnom trestnom konaní za tento skutok potrestaný. Pri priznaní nároku na náhradu trov konania konajúci súd neprihliadol na korektné správanie žalovaného 1 a odmietavý postoj vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch žalovaného 2. Práve konanie žalovaného 2 prispelo k začatiu a k pomerne dlhému trvaníu súdneho konania. Túto okolnosť mal súd pri uložení povinnosti nahradiť trovy konania žalobcom zohľadniť. Záverom svojho odvolania žalovaný 1 navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu voči žalovanému 1 zamietne a prizná mu nárok na náhradu trov konania.

11. Vyjadrenia k odvolaniam neboli podané.

12. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z.), ktorý nahradil a zrušil do 30.6.2016 účinný zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej OSP). Odvolací súd pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa CSP, avšak za rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán tohto konania, ktoré začalo, avšak neskončilo, za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 CSP), ako aj potreba ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 CSP).

13. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania žalobcov 3 a 4 a žalovaného 1 boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že čiastočný úspech je možné priznať len odvolaniu žalobcov 3 a 4, v dôsledku čoho je nevyhnutné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti čiastočne zmeniť s použitím § 388 CSP.

14. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť, či prvoinštančný súd rozhodol správne v súlade so skutkovými zisteniami a so zákonom, ak zaviazal žalovaných 1 a 2 k povinnosti zaplatiť žalobcovi 3 náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- Eur a žalobkyni 4 náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu splnenia povinnosť druhého zo žalovaných a v napadnutom rozsahu 5.000,- Eur žalobu žalobcov 3 a 4 zamietol. Predmetom odvolacieho prieskumu je zároveň aj výrok o nároku na náhradu trov konania, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcom 1 až 4 náhradu trov konania voči žalovaným 1 a 2 v rozsahu 100 % z priznaného plnenia.

15. Žalovaný 2 síce odvolací návrh nepodal a dlžnícka solidarita medzi žalovaným 1 ako škodcom na jednej strane a žalovaným 2 ako poisťovateľom na strane druhej nemá hmotnoprávne oporu, čím potom súd prvej inštancie o solidarite žalovaných, správne rozhodol spôsobom vyplývajúcim z hmotného práva tak, že plnením škodcu zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť poisťovateľa a naopak (tzv. nepravá solidarita), ale vzhľadom na dané okolnosti tohto prípadu, t.j. vzťah medzi žalovanými subjektmi (poistený a poisťovňa), keď povinnosť plniť žalovaným 2 je výsostne odvodená od povinnosti žalovaného 1 ako škodcu, sa podľa odvolacieho súdu, čo do výšky priznaného plnenia musí rozsudok vzťahovať na oboch žalovaných rovnako, samozrejme pri preukázaní existencie poisťného vzťahu medzi žalovanými ohľadne prejednávanej škodovej udalosti, z ktorej vznikol uplatnený nárok, čo je daný prípad, čím potom priznané nároky žalobcom predstavujú nedielné záväzky medzi žalovanými. Odvolací súd preto s použitím § 367 ods. 2 CSP priznal suspenzívny účinok odvolaniu žalovaného 1 vo vzťahu k celému rozsudku a

preskúmal napadnuté rozhodnutie vo vzťahu k obom žalovaným, hoci odvolanie podal len žalovaný 1, avšak výslovne vo vzťahu k celému obsahu rozsudku aj obom subjektom na žalovanej strane.

16. Nesprávnym právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nemu vtedy, ak súd použil iný právny predpis ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval.

17. Predmetom sporu po rozhodnutí Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/112/2016 - 230 zo dňa 20.3.2017 ostal nárok žalobcov 3 a 4 na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu, že protiprávnym konaním žalovaného 1 (ktorý ako vodič osobného motorového vozidla zavinił dopravnú nehodu, pri ktorej C. U. ako brat žalobcov 3 a 4 utrpel smrteľné zranenia) došlo k zásahu do práva na súkromie a rodinný život u žalobcov 3 a 4. Žalovaný 2 je na základe poisťnej zmluvy č. 6550368923/3550081902 poisťiteľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

18. Ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka aplikovaného súdom prvej inštancie obsahuje generálnu klauzulu ochrany osobnosti. V rámci jednotného práva na ochranu osobnosti existujú jednotlivé čiastkové práva, ktoré zabezpečujú občianskoprávnu ochranu jednotlivých typických hodnôt (stránok) osobnosti fyzickej osoby. Ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka podáva exemplárny výpočet jednotlivých stránok osobnosti človeka. Ako typické zákon uvádza najmä právo na ochranu života, zdravia a tela zahrňujúce oblasť medicíny a biomedicíny, právo na občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj právo na ochranu mena. Do tohto rámca patrí tiež právo na súkromie fyzickej osoby, teda právo na jej nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších, vrátane rešpektovania rodinného života, prejavov osobnej povahy - ako sú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a zvukové záznamy. Patrí sem tiež ochrana vnútornej intímnej sféry osobnosti človeka.

19. Špecifickosť osobnostných práv spočíva v ich predmete (objekte), ktorým je osobnosť človeka. Ochrana osobnosti prislúcha každej fyzickej osobe bez ohľadu na pôvod, rasu, národnosť, sociálne postavenie atď. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok, ktorý patrí vždy konkrétnej fyzickej osobe. Toto právo je nescudziteľné, neprevoditeľné, časovo neobmedzené a nepremlčateľné.

20. Právo na ochranu osobnosti je absolútnym právom fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým (erga omnes), t. j. proti ostatným fyzickým osobám, právnickým osobám, ako aj proti štátu. Jeho obsahom je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú príkladom uvedené v § 11 Občianskeho zákonníka, nevyžaduje sa vyvolanie následkov, stačí zásah, ktorý je spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv. Ochrana osobnosti zákon zabezpečuje v plnom rozsahu aj vtedy, ak sú napadnuté len jednotlivé zložky osobnosti fyzickej osoby (napr. fyzická integrita, občianska česť, meno, podoba človeka, prejavy osobnej povahy a pod.). V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, resp. porušením jeho osobnosti ako celku.

21. Nároky, ktoré môže ohrozená alebo poškodená fyzická osoba uplatňovať, sú uvedené v § 13 Občianskeho zákonníka. Okrem nich sa fyzická osoba môže domáhať aj náhrady škody, ktorá bola neoprávneným zásahom do jej osobnosti spôsobená (§ 16 Občianskeho zákonníka). Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka.

22. Jednotlivé prostriedky na ochranu osobnosti sú relatívne samostatné. Je možné ich použiť jednotlivito alebo kumulovane, taktiež v závislosti od intenzity protiprávneho zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby. Zákon výslovne pripúšťa možnosť podania návrhu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), výslovne prípustný je aj návrh na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba) a návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba), ktorá

nemá charakter peňažnej náhrady, teda nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, imateriálneho pôsobenia, so satisfakčnou povahou, najčastejšie vo forme ospravedlnenia. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadostučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká predovšetkým vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú: existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon, príčinná súvislosť medzi touto ujmom a protiprávnym konaním.

23. Ako základné hodnoty osobnosti každej fyzickej osoby Občiansky zákonník výslovne uvádza život, zdravie a tým i telo (čl. 2 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6. ods. 1 Listiny základných ľudských práv a slobôd, čl. 2 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd), označované ako práva na telesnú integritu a jej nedotknuteľnosť. Telo človeka tvorí integrálnu súčasť jeho osobnosti ako právneho subjektu. Osobnosť každej fyzickej osoby je teda vytváraná jednotou jej zložky morálnej a telesnej. Ak má preto občianske právo v rámci všeobecného osobnostného práva chrániť osobnosť fyzickej osoby v plnom rozsahu, musí sa táto právna ochrana nutne vzťahovať nielen na sféru morálnu, ale aj na sféru telesnú. Preto je právo na telesnú integritu uznávané za jednu z najvýznamnejších čiastkových práv, ktoré tvoria súčasť občiansko-právnej ochrany osobnosti ako celku. To platí aj na právnu úpravu, ktorá podľa § 11 Občianskeho zákonníka právo na život a zdravie výslovne prehlasuje za súčasť širšieho práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Z toho potom vyplýva i právo na telesnú integritu (život a zdravie) ako súčasť jednotného všeobecného osobnostného práva, ktoré je svojou povahou subjektívnym občianskym právom so všetkými uvedenými pojmovými znakmi. Prostriedky občiansko-právnej ochrany (§ 13 a nasl. Občianskeho zákonníka) pre fyzické osoby prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére.

24. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je smrť, jednoznačne zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Súkromným životom možno rozumieť určitý okruh, v rámci ktorého môže jednotlivec žiť svoj vlastný osobný život, ako sa rozhodne, má právo zakladať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľuďmi. Súčasťou práva na súkromie, je právo na rodinný život. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život a zdravie jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie a rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. utrpí citovú (emocionálnu) ujmu. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou.

25. Niet pochybnosti o tom, že uplatnený nárok na primerane finančné zadostučinenie za nemajetkovú ujmu, ktorý je súčasťou práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a mena a na ochranu súkromného a rodinného života musí dostatočne odrážať intenzitu zásahu do týchto práv, inak dochádza k porušeniu práv garantovaných čl. 10 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd).

26. Pri úvahe o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je nevyhnutné prihliadnuť k samotnému účelu a funkciám tohto inštitútu pri ochrane osobnosti (podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka). Názory právnej teórie, z ktorých vo väčšine prípadov vychádza aj doterajšia judikatúra všeobecných súdov v oblasti ochrany osobnosti, sa do značnej miery zhodujú na primárnom význame funkcie satisfakčnej, to znamená primerane vzhľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu vyvážiť, resp. zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, pretože nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť. Ďalšia funkcia je preventívno sankčná, pričom forma a intenzita zavinenia by mala hrať kľúčový význam pre určenie povinnosti nahradiť škodu za citovú ujmu poškodeného. Otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu pre určenie výšky náhrady podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka je tak tvoriacim a bezpochyby aj jedným z kľúčových

aspektov pre navýšenie tejto náhrady. Základným zmyslom náhrady je zmysel satisfakčný, pričom potreba finančnej satisfakcie narastá v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv zosilnená (je zosilnená krivda, za ktorú má prísť zadosťučinenie). V tomto smere je možné dôjsť až k záveru, že v prípade zlého úmyslu (zámeru) na strane pôvodcu neoprávneného zásahu by mal súd svoj odsúdenie nad týmto spoločensky i právne zvlášť odsúdeniahodným správaním vyjadriť práve citeľným určením výšky peňažného zadosťučinenia. Je však potrebné zdôrazniť, že popri vyššie uvedených funkciách náhrady je potrebné skúmať aj ďalšie konkrétne okolnosti každého prípadu, a to ako právne alebo skutkové, prirážajúce alebo naopak poľahčujúce. Predovšetkým je potrebné zhodnotiť postoj osoby zodpovednej k spôsobenej škode; inak sa bude napr. hodnotiť snaha zodpovedného o urýchlené vyriešenie náhrady nemajetkovej ujmy, inak jeho obštrukcie, nepriznanie zodpovednosti, a to najmä vo veciach, kde je zavinenie zo strany zodpovedného úplne jasné (napr. bol v trestnom konaní odsúdený a pod.).

27. Odvolací súd uvádza, že okolnosti, ktoré je potrebné preskúmať na strane žalobcov, môžu byť podľa rozvíjajúcej sa doktríny najmä a) intenzita vzťahu medzi žalobcami a zomrelým navzájom, b) vek zomrelého, c) otázka hmotnej závislosti medzi žalobcami a zomrelým, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomných vzťahov medzi žalobcami a zomrelým kľúčová. Okolnosti na strane osoby zodpovednej (pôvodca zásahu), sú a) postoj žalovaného škodcu (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a i.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery a d) miera zavinenia, ev. miera spoluzavinenia poškodeného. Je úplne zreteľné, že postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy; ústretové správanie, ospravedlnenie či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť ju môže ešte prehĺbiť. Je nutné prihliadať aj na jeho majetkové pomery tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov.

28. Po dôkladnom zhodnotení vyššie uvedených kritérií potom musí súd vo svojom rozhodnutí podať riadny výklad, akým spôsobom jednotlivé kritériá posúdil a ako sa to ktoré kritérium podieľalo na určení konečnej výšky peňažnej náhrady.

29. V posudzovanej veci súd prvej inštancie vychádzal z toho, že smrť brata žalobcov 3 a 4 pri dopravnej nehode, ktorú zavinil výlučne žalovaný 1, bola neoprávneným zásahom do práva žalobcov na súkromie a rodinný život zahrňujúci najmä sociálne a morálne vzťahy s blízkymi príbuznými. Nebohý C. mal v čase tragickej nehody 27 rokov a žil v spoločnej domácnosti u svojich rodičov spolu s bratom - žalobcom 3 a so svojou priateľkou. Z výsluchu strán sporu, ako aj svedkov mal súd preukázané, že C. mal so svojimi súrodencami - žalobcami 3 a 4 veľmi dobrý vzťah a navzájom si pomáhali. Pre žalobcov 3 a 4 bola smrť ich brata výrazným negatívnym zážitkom, ktorý u nich viedol k hlbokému a trvalému smútku. Strata brata pre nich predstavovala nenávratnú deštrukciu medziľudských vzťahov a došlo nepochybne k výraznému zásahu do osobnostných práv. Súd prvej inštancie tak uzavrel, že im vznikol nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Závažnosť vzniknutej ujmy je u žalobcov 3 a 4 podľa názoru súdu prvej inštancie rovnaká. Žalobca 3 síce v čase pred nehodou trávil s C. viac času, keďže žili v spoločnej domácnosti a mali spolu viac spoločných aktivít, avšak so žalobkyňou 4 spolu vyrastali a smrť brata jej spôsobila väčšiu traumu ako žalobcovi 3. Podľa prvoinštančného súdu žalobcami 3 a 4 uplatnená výška nemajetkovej ujmy 30.000,- Eur, ako aj priznaná v prvom rozsudku v tejto veci, t. j. 9.000,- Eur je neprimeraná a taktiež sa nejaví byť primeraná ani v porovnaní s výškou právoplatne priznanej nemajetkovej ujmy rodičom neb. C. (žalobcom 1 a 2) 11.000,- každému z nich. Súd nespochybňuje závažnosť vzniknutej ujmy u žalobcov 3 a 4 v dôsledku tragického úmrtia ich brata, avšak táto nie je a nemôže byť rovnaká ako ujma vzniknutá rodičom pri úmrtí ich dieťaťa. Žalobkyňa 4 stratila blízku osobu, s ktorou od malička vyrastala, ale aj kamaráta. Žalobca 3 vzhľadom na 9 ročný vekový rozdiel s ním síce od útleho veku nevyrastal, ale C. mu bol oporou, dával naňho pozor, keď bol malý a v neskoršom veku mali spoločné záujmy. Nakoľko ujmu žalobcov 3 a 4 považoval súd prvej inštancie za rovnakú, výšku nemajetkovej ujmy u oboch ustálil v rovnakej sume 4.000,- Eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie prihliadol aj na správanie sa žalovaného 1 po dopravnej nehode (formálne sa listom matke neb. C. so značným časovým odstupom ospravedlnil a poslal jej aj 1.000,- Eur), ako aj na to, aby priznaná výška nemajetkovej ujmy prípadne v budúcnosti nepôsobila na žalovaného 1 likvidačne, aj keď tu je potrebné poukázať na už ustálenú rozhodovaciu prax ohľadom poistného krytia náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých.

30. Pokiaľ ide o súdom prvej inštancie takto vykonané zhrnutie zásahov do osobnostných práv žalobcov 3 a 4 a ich následkov ako ujmy, ktorá im bola spôsobená protiprávnym konaním žalovaného 1, odvolací súd voči nemu nemá žiadne námietky, považuje ale za potrebné toto zhrnutie doplniť v nasledovnom.

31. Nečakaným, šokujúcim úmrtím najbližšieho príbuzného žalobcov 3 až 4 došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nenapraviteľný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (por. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015). Aj podľa odvolacieho súdu sú žalobcovia 3 a 4 zasiahnutí stratou brata, keď v konaní bolo preukázané, že pred nehodou mali s neb. C. intenzívne súrodenecké vzťahy, ktoré neboli oslabené ani pobytom C. v zahraničí. Navzájom boli súdržní a pomáhali si. Žalobca 3 trávil s C., s ktorým aj býval v spoločnej domácnosti, voľný čas, chodili na ryby, výlety, hrávali spolu tenis a futbal. C. mu pomáhal pri učení a tiež mu finančne vypomáhal, keď potreboval. Žalobkyňa 4 napriek tomu, že sa v roku 2000 odsťahovala od rodičov, t. j. nežila s C. v spoločnej domácnosti, vzťah medzi ňou a C. sa nezmenil. Naďalej sa intenzívne stretávali a pomáhali si. Šokujúca (navyše zbytočná) smrť brata tak predstavuje mimoriadnu udalosť s nenapraviteľným následkom okrem rodičov i pre nich ako súrodencov, v prípade ktorej je morálna satisfakcia z hľadiska zadosťučinenia nepostačujúca. I keď odvolací súd nespochybňuje postoj žalovaného 1 po nehode (ospravedlňujúci list, poskytnutie peňažnej čiastky, súčinnosť so žalovaným 2 pri likvidácii poisťnej udalosti), tieto skutočnosti však predstavujú morálnu satisfakciu, ktorá ale v danom prípade nestačí na vyváženie a zmiernenie tak nepriaznivého následku protiprávneho zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby, ktorým je nepochybne smrť blízkeho príbuzného. Vzhľadom na uvedené preto neobstojí odvolacia argumentácia žalovaného 1 týkajúca sa jeho ústretového správania po tragickej udalosti. To, že bol žalovaný 1 v trestnom konaní za svoj skutok právoplatne odsúdený, predstavuje síce pre žalobcov morálne zadosťučinenie, avšak tento trestnoprávny postih nemožno považovať za skutočnosť, na základe ktorej by žalobcom 3 a 4 nemala byť v civilnom procese priznaná žiadna nemajetková ujma. Vzhľadom na uvedené vyhodnotil odvolací súd odvolacie námietky žalovaného 1 týkajúce sa priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy za nedôvodné. Mimoriadna závažnosť vzniknutej ujmy u žalobcov 3 a 4 v danom prípade, ako i mimoriadnosť okolností, za ktorých k porušeniu práv došlo, preto plne opodstatňovali žiadosť na náhradu nemajetkovej ujmy.

32. Odvolacia argumentácia žalobcov 3 a 4 bola zhodne založená na nestotožnení sa s napadnutým rozhodnutím čo do výšky priznanej nemajetkovej ujmy, ktorú považovali za neprimerane nízku k závažnosti im vzniknutej ujmy s prihliadnutím na všetky skutočnosti, ktoré boli v konaní zistené a vzhľadom na všetky okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti, ako aj vzhľadom na trvalosť a absolútnu neodčiniteľnosť tohto zásahu. V odvolacom návrhu žiadali, aby každému bolo priznaných ešte ďalších 5.000,- Eur.

33. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnúť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak ako je vyššie uvedené, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

34. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti.

35. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch Súdu, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol.

36. Odvolací súd si uvedomuje za súčasnej právnej úpravy, ktorá ponecháva výšku nemajetkovej ujmy na úvahu súdu, obtiažnosť pri stanovení tohto nároku. Odvolací súd si je plne vedomý toho, že hodnota

ľudského života je nevyčísliteľná, preto nie je možné ani vyčísliť nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla u žalobcov 3 a 4 smrťou ich brata. Je možné im poskytnúť iba určitú satisfakciu, resp. zadosťučinenie, ktoré iba sčasti dokáže zmierniť vzniknutú nemajetkovú ujmu, nedokáže ju však reparaovať v celom rozsahu, pretože to je nemožné. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, považoval s poukazom práve na preukázanú intenzitu súrodeneckých vzťahov za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy pre každého zo žalobcov 3 a 4 sumu 7.500,- Eur, ako približne 2/3 priznanej náhrady rodičom zomrelého. V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného 1 došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu silných rodinných a citových väzieb medzi súrodencami. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že u žalobcov 3 a 4 je predpoklad, že sa postupom času na rozdiel od žalobcov 1 a 2 (rodičov neb. C.) so smrťou brata zmieria s ohľadom na svoju rodinu, resp. na možnú budúcu rodinu žalobcu 3, považuje však za potrebné zdôrazniť, že žalobcovia 3 a 4 prišli o oporu, pomoc a citový vzťah, ktorých absencia sa negatívne prejaví nielen vo sfére ich osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvní aj celý ich nasledovný život. V danom prípade si je potrebné uvedomiť, že vo všeobecnosti súrodenecké vzťahy nadobúdajú na intenzite práve po smrti rodičov ako prirodzenej súčasť života. V budúcnosti tak budú žalobcovia 3 a 4 ochudobnení o možnosť zdieľať svoj život, okrem svojej novej rodiny, aj so zomrelým bratom ako najbližším príbuzným stelesňujúcim rodinu, z ktorej vzišli a v ktorej vyrastali.

37. Náhrada nemajetkovej ujmy pre každého zo žalobcov 3 a 4 vo výške 7.500,- Eur je podľa odvolacieho súdu primeraná okolnostiam prípadu, zohľadňuje životnú úroveň v krajine, nepredstavuje prostriedok neprípustného obohacovania a nepôsobí ani likvidačne, a to už aj vzhľadom na skutočnosť, že k plneniu bol spolu so žalovaným 1 zaviazaný aj žalovaný 2 ako poisťovňa, s tým že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je aspoň zmiernenie ujmy, najmä v prípadoch, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom 3 a 4 je podľa odvolacieho súdu i v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej spravodlivosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. V prevyšujúcej časti požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá ostala predmetom konania po zrušujúcom rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/112/2016 - 230, bola žaloba žalobcov 3 a 4 zamietnutá, i s poukazom na skutočnosť, že žalobcom 1 a 2 ako rodičom neb. C. bola každému prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy v sume 11.000,- Eur. Charakter a intenzita vzťahu medzi rodičom a dieťaťom má bezpochyby osobitý charakter a tú najvýraznejšiu intenzitu. Smrť dieťaťa predstavuje pre každého rodiča doživotnú traumu poznačenú smútkom, ktorej musia po zvyšok svojho života čeliť. Priznať preto žalobcom 3 a 4 ako súrodencom náhradu nemajetkovej ujmy každému po 9.000,- Eur, ktorá suma sa blíži k sume priznanej rodičom, sa javilo odvolaciemu súdu s odkazom na uvedené už za nenáležité.

38. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov potom neboli splnené podmienky ani na potvrdenie, ani na zrušenie napadnutého rozsudku, preto odvolací súd s použitím § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, ako to vyplýva z výrokovkej časti tohto rozsudku. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd nevstupoval do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je napadnuté rozhodnutie založené a ide o prejednanie výlučne právnej otázky (nie otázky skutkovej), nebol daný zákonný dôvod na doplnenie alebo zopakovanie dokazovania podľa § 385 ods. 1 CSP (a teda ani na nariadenie pojednávania odvolacím súdom). Možnosť odvolacieho súdu rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania prevzal aj CSP. Nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem, ktorého existencia nebola v danom prípade daná. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (Valera Assalino v. Portugalsko z 20. apríla 2002) v prípadoch, kde skutkové okolnosti nie sú sporné a právne otázky sa nevyznačujú osobitnou zložitou, neuskutočnenie ústneho pojednávania nespôsobuje ujmu požiadavkám čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (najmä ak pojednávanie na prvom stupni bolo verejné a vyšší súd pojednáva právne otázky).

39. Pokiaľ ide o odvoláciu argumentáciu žalovaného 1 namietajúcu nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie i v časti o náhrade trov konania vo vzťahu k žalobcom 3 a 4, táto rovnako bola neopodstatnená.

40. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v súdnom konaní je poskytnúť úspešnému účastníkovi náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel vynaložiť. Pomerovať úspech a neúspech vo veci však nemožno len tým, ako bolo o konkrétnom návrhu rozhodnuté, ale je ich treba posudzovať v širších súvislostiach. V rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 1/04 Ústavný súd Českej republiky zdôraznil, že rozhodovanie o trovách konania nesmie byť len mechanickým posudzovaním výsledkov

sporu, bez komplexného zhodnotenia rozhodnutia v merite veci. Rozhodnutie o náhrade trov konania má byť zrejším a logickým ukončením celého súdneho sporu.

41. Civilný sporový poriadok však nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako *lex specialis* vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (ak výška plnenia závisela od úvahy súdu, prípadne znaleckého posudku). Zásadu úspechu vo veci je treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu (alebo znaleckého posudku). V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho *ad absurdum* zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.).

42. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov, aby svoju ujmu podceňovali len preto, aby potom nemuseli hradiť trovy konania, pričom pri rozhodovaní o náhrade trov v takýchto prípadoch treba rozlišovať čo je základné a čo sprevádzajúce (porov. nález ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 170/99). Za základ sa pritom považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Riešenie spočíva v tom, že žalobcovia majú právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej) a priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Typickým príkladom je žaloba o ochranu osobnosti s nárokom na peňažné zadostučinenie (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Žalobcov 3 a 4 bolo preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných, pretože mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a výška plnenia, vyplývajúca z tohto procesného úspechu, závisela od úvahy súdu.

43. Podľa § 396 ods. 1, 2 CSP (ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie), v spojení s § 255 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania vo vzťahu žalobcov 3, 4 a žalovaných 1, 2 tak, že žalobcom 3, 4 priznal voči žalovaným 1., 2. nárok na náhradu trov konania (na súde prvej inštancie, i na odvolacom súde - tu opakovane) v plnom rozsahu.

44. Ustanovenie § 257 CSP, ktorého aplikácie sa žalovaný 1 v odvolaní tiež domáhal predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Dôsledkom je neuloženie povinnosti náhrady trov konania strane, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením. Ide o prípady, kedy náhradová povinnosť sa javí ako neprimeraná tvrdosť, preto posúdenie súdu musí vždy vychádzať z posúdenia okolností konkrétnej veci, pričom významné sú okolnosti vedúce žalobcov k súdnemu uplatneniu nároku, postoj strán v konaní, a v kontexte uvedeného sa prihliada aj k majetkovým, sociálnym a osobným pomeroch strán konania.

45. Účelom tohto moderačného práva je zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania v prípadoch neprimeraného postihu náhradou trov konania voči zodpovednému subjektu.

46. Dôvody hodné osobitného zreteľa v danom prípade žalovaný 1 vzhliadal vo svojom korektnom správaní a v odmietavom postoji žalovaného 2, ktorý postoj prispel k začatiu pomerne dlhého súdneho konania.

47. Pokiaľ ide o zdôrazňovanie korektného správania sa žalovaným 1, takéto chovanie bolo v prospech žalovaného 1 zohľadňované pri určovaní výšky priznaného nároku žalobcom voči nemu. Akcentovanie žalovaného 1 na jeho správanie sa v neprospech žalobcov vo vzťahu k rozhodovaniu o náhradovej povinnosti je potom podľa odvolacieho súdu v danom prípade už neadekvátne a vo vzťahu ku žalobcom krajne nespravodlivé, tu zrejme neuvedomujúc si žalovaným 1 mimoriadnu intenzitu negatívnych následkov jeho protiprávneho konania voči žalobcom. Ani odmietavý postoj žalovaného 2 v konaní nemôže zakladať pre žalovaného 1 moderáciu jeho náhradovej povinnosti, pretože každá procesná strana má právo na spravodlivé prejednanie veci, ktoré právo v sebe zahŕňa i princíp „rovnosti zbraní“, a v rámci neho právo na bránenie sa voči uplatnenému nároku. Dané právo v konaní využil i sám žalovaný

1, ktorý tiež prezentoval odmietavý postoj v konaní voči nároku žalobcov na priznanie im nemajetkovej ujmy, je preto prekvapujúce použitie predmetného argumentu v svoj prospech v rámci domáhania sa aplikácie moderačného práva.

48. Odvolací súd potom, keď nezistil ani iné dôvody hodné osobitného zreteľa, či výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalobcom a ktoré by boli dané špecifickosťou predmetu konania, procesnou situáciou, či sociálnou situáciou niektorej z procesných strán, naopak mal za to, že by bolo nespravodlivé žalobcom, domáhajúcim sa ochrany svojho osobnostného práva nárok na náhradu trov konania nepriznať.

49. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov potom neboli splnené podmienky ani na potvrdenie, ani na zrušenie rozsudku v napadnutom rozsahu, preto odvolací súd s použitím § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozsudku. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd nevstupoval do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je napadnuté rozhodnutie založené a ide o prejednanie výlučne právnej otázky (nie otázky skutkovej), nebol daný zákonný dôvod na doplnenie alebo zopakovanie dokazovania podľa § 385 ods. 1 CSP (a teda ani na nariadenie pojednávania odvolacím súdom). Možnosť odvolacieho súdu rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania prevzal aj CSP. Nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem, ktorého existencia nebola v danom prípade daná. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (Valera Assalino v. Portugalsko z 20. apríla 2002) v prípadoch, kde skutkové okolnosti nie sú sporné a právne otázky sa nevyznačujú osobitnou zložitosťou, neuskutočnenie ústneho pojednávania nespôsobuje ujmu požiadavkám čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (najmä ak pojednávanie na prvom stupni bolo verejné a vyšší súd prejednáva právne otázky).

50. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).